

knap kendes ved mig paa Gaden og sagde kun i Straaand Godebuddag til mig, som om han undsaae sig ved at tilfaa, at han var min Sidemand. Havde hans Fader spurgt ham: „Hvem er den Dreng der?“ havde han maaskee roedmende svaret: „Na, Ingen, det er kun en Dreng fra Skolen.“ Saaledes havde vi Alt tilfælles, undtagen vore Forældre, og hvorfor? Fordi han troede at være Mere end jeg udenfor Skolen. Hos os er en Underpræfekt næsten en Adelsmand, og Fader Brunner var kun en flet og ret Vingårdsmand. Distriktet havde vi en aarlig Indtægt af nogle og tredive tusinde Francs, hvorimod den Anden, der havde en stor Familie at forsyge, ikke havde Andet, end sit Embede, men ikke desto mindre vilde man have troet at nedværdige sig ved at hyde mig en Kallert Suppe i Underpræfektens Huus.

Den samme Hise synges saa noget nær ogsaa i Armeen, uagtet Vigheden skal være Grundlaget for alle vore Love. Man har sovet i samme Telt, drukkert af Glas sammen, ovet sit Skind for hinanden, man agter og elsker hinanden, siger Du til hinanden, er Brødre, Vaabenbrødre, men jeg vil aldrig lære min Broders Moder, Søster eller Kone at kjende, hvis den uheldige Partikel „de“ stiller sig imellem os. Revolutionerne have bragt mange Ting af Lave, men ved denne Dumhed have de ikke rokket. Jeg har kjendt over tyve Søner af fornemme Familier meget noise og endog frelst een, som havde udfat sig for alvorlige Farer. Jeg er overbeviist om, at han før vilde lade sig hugge ned, før han vilde taale, at der blev sagt et eneste ondt Ord om mig. Naar vi mødes i Paris, kaster han sig om Halsen paa mig, slæber mig med til Cafén, paaftaer, at jeg skal spise til Middag med ham i de kostbareste Restaurationer, men han har aldrig foresillet mig for sin Kone, og jeg veed ikke engang, hvor han boer. Har jeg Ret eller ikke? De ville altsaa fatte, hvorfor den stakkels Gardelug i tre Maanedes blev mig kjærere, end en ti-aarig Ven. Hvad han gjorde, var ikke mere end billigt; thi tilfids glente jeg med ham Forskjellen mellem vore Grader, og Grader er dog noget ganske anderledes Fortjent, end Navnet; men jeg paaftønnede, at han havde almindelig Vidensteforstand, efterfom den Ting er en saa stor Sjeldenhed.

Vi vare altsaa fortrolige Venner, eller rettere sagt kun Et, og man maatte staaet tidligt op for at have mødt den Ene uden den Anden. Jeg kjendte alle hans Tanter, og han hele min Historie, der Gud ske Lov ikke har været lystderligt indviklet. Vi betragtede i Forening hans Søsters lille Portrait og sagde i al Korthed Helene, naar vi talte om hende, og han havde efter Hufommelsen tegnet et Billede af Fru de Gardelug for mig, paa det at hele Familien kunde blive fremstillet for mig overensstemmende med alle vedtagne Formaliteter. Vi tilbragte hele Dage med at anstille Betragtninger over Grevindens Kulde og den lille Søsters Venlighed, og disse halvt glade og halvt sørgelige Erindringer oplivede hin stakkels Sjæl og voldte ogsaa mig Glæde; naar man finder sig midt ude i Orkenen og omgives af Sandklitter, der følge i det Bjærne, saa langt Diet kan naae, er man ikke fræsen i sit Balg af Stof til Samtale. Alt, hvad der taler om Frankrig, bliver saa tiltrækkende som en Roman, og allerede ved Fædrelandets Navn slikker man sig om Munden; det er saa godt.

Jeg kunde ikke blive træet af at høre min Ven gennemgaa sine Sorger, eller han af at stildre dem for mig. I en lille Ufke havde han nogle Handsker, nogle visne Blomster, nogle ubetydelige Lapper, en fandt Kjærlighedsbagaage, og de fire eller fem Breve, som hans Søster havde skrevet til ham efter deres Skilsmisse. En lille femtenaarig Piges Breveværling er temmelig indholdsløs, men favner dog ikke en vis Smag af grøn Brugt, der gennemtrænger En. Hine smaa Krage-tæer trippede længe om for mine Dine; naar jeg lagde mig til at sove, grublede jeg over de kun halvt fuldforte Sætninger, hvori der ikke fandtes et eneste Skilletegn; Papirets ubestemte Duft kunde jeg endnu fornemme et Par Dage efter.

Naar Leopold beklagede sig over denne saa smukt begyndte og saa tidligt afbrudte Breveværling, fandt jeg ham uretfærdig og tog Helene i Forsvar ved at opregne de tusinde Udspredelser, hvormed Livet gaar hen i Paris. „Skriv Du,“ sagde jeg, „eftersom Du har fireogtyve Timer i Døgn til din Raadighed. Fortæl hende om din Ledemaade, dine Udflugter, dine Fornoieser, dine Venstabsforbindelser og dine Kjedsommeligheder. Hvem veed, om hun ikke bliver nyssjærvig efter at faae noget Mere at vide om de halvandethundredetrisinde Palmetræer, saa at vi faae Svar.“

Tilfids lod han mig læse de Breve, han skrev derne. Hver ottende Dag skrev han usvaveligst to. Hvilket Hjerte og hvilken Sæl, i Særdeleshed i hans Breve til hans Søster, hvor han var mere utvungen og indlod sig mere paa Enkeltheder. Naar jeg tilfældigvis var tilstede, indstjød jeg ham Betragtninger, vakte nye Forestillinger hos ham og var hans Medarbejder. En Dag lagde jeg et i Vandfarve udført Billede, i hvilket jeg havde malet det Andre af hans Bærelse og os Begge røgende af vore Chibouquer ligeoverfor hinanden, ind i Omklaget. Det var mig, som forseglede Brevet, og allerede da jeg tænkte Piffet, mærkede jeg, at min Haand rystede. Der seer man et Exempel paa Konstnerforængelighed!

Malerne maae have den samme Fornemmelse, naar et af deres Billeder skal paa Udstillingen.

I hened fem Maanedes levede vi saaledes, og jeg kjendte ham saa godt, at det forekom mig umuligt at opdage noget Nyt hos ham. Ikke desto mindre havde han forbeholdt mig en Overræffelse, og jeg blev som himmelfalden, da han, idet vi forlode Messen, sagde til mig:

„Veed Du vel, at jeg timer noget ganske umaadeligt om Natten? Havde jeg ikke været bange for, at Du skulde gabe din Mund af Led, havde jeg trukket Dig med mine samlede Bærter. Hjemme har jeg nok til i det mindste to Bind.“

Det var let at mærke, at der under denne tilfyneladende Foragt for hans Bærter skjulte sig en inderlig Kjærlighed til dem, ja endog et Slags Engsteligbed. Jeg gik hjem med ham til hans Kvarter og paaftod, at han skulde laane mig det første Bind.

„Hvilket Bind?“ sagde han med et tvungent Smil. „Jeg har talt om to Mapper fulde af mine Huserarbejder. Der er den ene, tag den om Du vil, og tænd din Pipe ved dem, naar Du begynder at kjede Dig. Eller stræk Dig hellere paa Loveshuden, medens jeg laser et Par Sider for Dig — dog nei, Du vilde falde i Sovn. Tag dem, Gamle, og skynd Dig bort; jeg kunde ellers være Mand for at løbe efter Dig —“

Jeg flygtede som en Tvo og gjennemløste i eet Træk trehundrede utydelige, overstregede og næsten ulæselige Sider. Aldrig havde jeg fortæret en saadan Masse Poesi, ikke engang i de smukke Udgaver af Hugo, Lamartine og Musset, men Venstabs kan gjøre Underværter. Forsvrigt vare hans Vers gode, og Familien har gjort Uret i ikke at lade dem trykke; der fandtes adskillige ypperlige iblandt dem, om end maaskee noget Uklart i de filosofiske Stykker, saasom „Eviolen“, „Hvor gaaer jeg hen?“ „Til den Første, som fik Korset“. Beskrivelserne af Orkenen vare glimrende, Dyrinene i det arabiske Liv levende og haandgribelige. I „La Fantasia“ horte man tydeligt strudtet tale; „Den store Hordings Diffa“ var behandlet lige saa flot som nogen Side hos Rabelais. Og hvilken Overstrømmen af Hjertet i Stykkerne „Til min Moder“, „Da jeg var ganske lille“; „Du vil elske mig!“ Men Blomsten af det Hele var en fem, sex smaa versificerede Idyller, Drømmerier, Kjærlige til den unge Person, som gifter sig i Morgen. „Helene“, „Skjonne Dage“, „Vor lille Have“, „Fratr futuro-ere ligesaa mange smaa Mestertykker, som jeg har læst og atter læst med Zaarer i Zinene. Da jeg havde tæmt Mappaen, gik jeg tilbage til Leopold for at vække ham, da jeg vilde have det andet Bind; men jeg vækkede ham ikke, eftersom han var vaagen. En Digter, der endnu ikke har ladet Noget trykke, ligger paa gloende Kul, naar han veed, at han bliver læst og bedømt. Jeg havde faldet min Dom og sagde ham reent ud: „Du har Geni.“ Jeg troer, at det glædede ham; thi han gav sig til at oplæse anden Deel for mig. Den forefom mig endnu smukkere, thi Leopold var en udmærket Forelæser, og man kan tænke sig min Glæde, da jeg saac, at det sidste Digt, et sandt Mestertykke, var tilegnet hans Ven Carl Brunner, skrevet fuldt ud. Naar jeg nogensinde jat paa det igjen, lader jeg det indgrave i Guld paa Marmor; men Familien har beholdt det Hele og sandsynligvis brændt det. Dertil var den berettiget; den arvede ham jo.

Hele Natten gik med til Læsningen, og da Dagen begyndte at grye, havde vi mere Lyft til at trække frisk Luft, end til at gaae i Seng. Al denne Poesi gjæredes i mit Hoved; jeg kunde selv have rimet for et godt Ord; men vilde ikke have behøvet at nøde mig dertil. „Hør,“ sagde jeg til Leopold, „Du har havt mig i din Vold siden i Aftes, men i Dag maa Du høre mig til; Enhver Sit. Der bliver faldet to Heste til os, og vi ville gjøre en Udflugt ud paa Sletten. Jeg vil see, om de første Straaler af Solen ere ligesaa milde, som de første Straaler af Mren. Naar vi ere komne tilbage, tage vi os et Bad og spise Brost hjemme hos mig, og derpaa holder Du Siefta i de tre Palmetræer, medens jeg træffer Forberedelser til min lille Ffest i Aften. Jeg vil, at Champagnen heilidelligt skal døbe Biskras store Digter!“ Den stakkels Kinos lo ad min Begjæring, men var i Grunden ligesaa forstyret i Hovedet som jeg.

Mine Anordninger bleve punktligt efterlevede. I Løbet af Dagen hørvede jeg ti Kammerater for at danne et fuld-stændigt Bord, og en gammel Spanierinde, der var berømt for sin Kogekonst og sin Hoielighed, laante os sit Huus og pebrede Maden. Min Oppasser lod jeg plyndre alle de Vin- og Brændevinshandlere, som forpeste Dafen, og indbød den navnkundige Stammes mindst garvede Dandserinder. Der gik en Maanedes Gage med dertil, men hvad gjorde det til Sagen? Venstabs Hest skulde være en Begivenhed i Historien.

Vi vare i de første Dage af Rhamadanfesten, denne halvt af Fasten, halvt af Braadsen bestaaende Fastelaan; men jeg indstaaer for, at selv de edselste Scheiter ikke gjorde sig saaledes til Gode som vi den Aften. Fra fem til Ni spiste og drak vi, som om Absinth havde udhulet et Svælg i vore Maver, og tilfids kom Punsch, der blev stuftet Tid i Bollen, Lamperne og Lysene bleve slukkede, og efterat have

kjenket i de tolv Glas, sagde Moder Mancho paa sit eiendommelige Maal til mig:

„Señor, las niras estan aqui.“

„Vent et Dieblit,“ sagde jeg, „først maa jeg udbringe en Staal. Mine herrer, Turcoen har nyligt fuldendt et stort Værk. Hvilket? Det skulle De siden faae at vide, men De kunne troe mig paa mit Ord, naar jeg sværger Dem til, at det vil gjøre ham Vre. Paa vor fortræffelige Kammerat, Turcoens Velgaaende! Paa hans Hæder! Paa den Udbødelighed, der venter ham!“

Mine Gjester vare saa hede i Hovedet, at denne Tale ikke forefom nogen af dem svulstig. Et kraftigt Hurra svarede mig, og der klinedes med Glassene, og det saa vold- somt, at et af dem gik i Stykker; det var Turcoens. Jeg seer endnu Hoden af det mellem hans lange, magre Fingre og hans stakkels Ansigt opløst af Punschens blåe Luc.

I samme Dieblit gik Døren op, og Roland af Zephyrerne stak Hovedet ind ad den. „Afted, mine herrer, der vil strax blive blæst Appel; man stiger til Hest.“

En forvirret Blanding af Spørgsmaal svarede ham. „Hvad? Hvorledes? Hvor skulle vi hen? I hvilken Anled- ning? Det er noget Snaat.“

Han underrettede os om, at Beni-Yahu'erne havde gjort Oprør inde mellem Aures-Bjergene og vægret sig ved at be- tale deres Afgift, desuden vare tre Spahier bleve snigmyr- dede og en Convoi plyndret. Det var maaskee en Hændelse uden Hjelger, en simpel Opbrusning af Religionsværmeri i Begyndelsen af Rhamadan; men man vilde kvale Dndet i Fæstelen og tugte Oprørerne, uden at lade dem faae Tid til at ordne sig. Generalens Befaling var bestemt; om en Time skulde der brydes op.

Det var altsaa sandt, og vi skulde gjøre en Stump Kelt- tog! Overræffelsen og Glæden gjorde os Alle halvt adru. Med varme Haandtryk ønskede vi hinanden til Lykke; Lysene bleve atter tændte, Enhver rettede paa sig, Roland tømte et Glas paa et heldigt Udfald, og Enhver gik til Sit. „Kom dog!“ raabte jeg til Turcoen, der sad som naglet fast til Skolen og endnu steds var ganske bleg.

Fra dette Dieblit maatte jeg passe mine egne Sager og havde ikke en Minut tilovers til at tænke paa ham.

Hele Byen var i Bevægelse, men uden Støi, hvilket for- doblede det Eiendommelige ved Oprinet. Soldaterne løb, Araberne kom trækkende med deres Kameler eller Wesler, Dr- donnantserne gik forbi med Pakmulerne. I en Snup var jeg hjemme i mit Kvarter, hvor min Oppasser, den trofaste Baudin, allerede havde trukket Vadsækkene midt ud paa Gul- vet. Medens der var blevet pakket ind, Skuffedret var blevet fylt, Løst spændt fast paa Ryggen af Mulæstet, Eggen af min Sabel undersøgt, Hænghætter satte paa min Revolver, mit Belte spændt og mine Støpletter knappede var jeg bleven en Time ældre, uden at have lagt Mærke til Tidens Flugt. Have De bemærket, at Ulyret gaaer dobbelt hurtigt, naar man staaer op fra et godt Maaltid? Det er dog ikke fordi det har drukkert.

Vi vare ottehundrede Mand paa Benene inde i Fæst- ningsgaarden. Et Lungesmagt forkyndte forsigtigt, at Klokken var Ti; Stilheden forstyrredes kun fra Tid til anden af et Muldyrs Stampen eller en Hests Brinffen, og Optraabningen fte med dæmpet Stemme og ved Skjæret af en Stanglygte. Hvilken Forsigtighed bruges der ikke for at overrumple Ara- berne, som man aldrig overrumpler, da de steds have Spei- dere iblandt os!

Jeg stillede mig paa min Plads ved Siden af Genera- len, der holdt til Hest midt i Gaarden med Ridepidffen i Haanden og Cigaren i Munden, ligesaa rolig, som om han vilde ride ud til Boulognefoden for at gjøre en Tour om- kring Soen. Han modtog Styrteliffen og dicterede en Or- dre, som Adjudanterne skrev op, og som Capitainerne skulde oplæse for deres i Kredje opstillede Compagnier. De kjende Alle det patriotiske Omkvæd: „Soldater, Oprørerne have sat sig i Bevægelse, Eders Kammerater myrdes og forraades, det franffe Herredomme trues, Fanens Vre maa forsvares! Eders General er stolt af at have Eder under sin Befaling, og Fædrelandet stoler paa Eder!“ Det er fedde den samme Melodi og de samme Ord; men da Melodien er rigtig og Ordene grundede, have de ikke en eneste Gang forfeilet deres Virkning, saa længe Frankrig har været Frankrig.

Soldaterne havde med suldt Hjerte hørt paa denne Til- tale, og naar de ikke bejvarede den med høie Raab, var det fordi Mandstugten forbød det; men den Mumlén, der lod i Rækkerne, beviste, at der ikke var blevet talt til døve Dren. For sidste Gang rettedes der paa Lædertøiet, Sadelgjordene bleve spændte, Infanteristen tog Geværet paa Skulderen, og der blev gjort Hoiere om.

Jeg har sagt, at vor Colonne bestod af omtrent otte- hundrede Mand; deraf bleve i det Hoieste firehundrede tilbage i Biskra. Vi havde to Compagnier Musketerer, eet Com- pagni Tirailleurer og eet Compagni Zephyrer, hundrede Mand Cavaleri, deels Hestjægere, deels Spahier, fyrgetype Mand Artilleri og Train og halvandethundrede arabiske Kyttere. Generalen fulgte med Fortroppen og havde kastet sin Cigar fra sig for at foregaa Folkene med et godt Exempel, da